

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 11Co/31/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6623203387
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 05. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Renáta Deáková
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2024:6623203387.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Renáty Deákovovej a sudcov JUDr. Jozefa Zlochu a JUDr. Danice Kočíčkovej ako členov senátu, v spore žalobcu: A. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom C. XXX/X, XXX XX D., zast. Mgr. Ivanom Bugrim, advokátom so sídlom Nám. SNP 23, Zvolen, proti žalovanému: Slovenská republika, v mene ktorej koná Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, so sídlom Pribinova 2, Bratislava, IČO: 00 151 866, o zaplatenie 7.888,24 Eur s prísl., o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Lučenec č.k. 10C/65/2023-173 zo dňa 13. februára 2024, takto

rozhodol:

I. Rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e**.

II. Žalobca **m á n á r o k** na náhradu trov odvolacieho konania voči žalovanému v rozsahu 100%, ktoré mu je žalovaný povinný zaplatiť v lehote 3 dní od právoplatnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie o ich výške.

o d ô v o d n e n i e:

1. Odvolaním napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 7.888,24 Eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku (prvá výroková veta) a žalovanému uložil povinnosť nahradiť žalobcovi trovy konania v rozsahu 100 % do troch dní od právoplatnosti rozhodnutia o ich výške (druhá výroková veta).

1.1 Z jeho odôvodnenia vyplýva, že žalobca sa podanou žalobou domáhal voči žalovanému náhrady škody vo výške 7.888,24 Eur, ktorá mu bola spôsobená porušením práva Európskej únie, konkrétne porušením smernice Európskeho parlamentu a Rady č. 2003/88/ES zo dňa 04.11.2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času (ďalej len „smernica č. 2003/88/ES“), ktorá bola žalovaným nesprávne implementovaná do vnútroštátneho právneho poriadku Slovenskej republiky; žalobca si teda uplatnil nárok na náhradu škody, ktorá mu vznikla ako jednotlivcovi porušením únieového práva žalovaným – Slovenskou republikou ako členským štátom Európskej únie. Žalobca pôsobí v Hasičskom a záchrannom zbore v Lučenci, na hasičskej stanici v Poltári, v služobnej hodnosti nadporučík, vo funkcii veliteľ družstva v čate „A“; ako hasič pôsobí od 05.12.1991. V žalobe uviedol, že do konca roku 2021 boli pracovné zmeny rozvrhnuté na 17 hodín výkonu služby a 7 hodín určenej služobnej pohotovosti, od januára 2022 sú tieto rozvrhnuté na 16 hodín výkonu služby a 8 hodín služobnej pohotovosti. Žalobcovi, okrem určenej služobnej pohotovosti, ktorú odpracuje počas každej pracovnej zmeny, môže byť nariadená aj služobná pohotovosť mimo rozvrhnutia služobného času; ani jedna zo služobných pohotovostí sa do pracovného času nezapočítava, a to aj napriek tomu, že počas trvania služobnej pohotovosti sa žalobca musí zdržiavať na pracovisku v služobnej rovnošate a musí byť pripravený do 1 minúty vykonať výjazd. Len v rámci určenej služobnej pohotovosti, priamo nadväzujúcej na výkon zmenovej služby, odpracoval žalobca v období od augusta 2020 do decembra 2020 celkom 299,62 hodín; v období od januára 2022 do decembra 2022 odpracoval 736,36 hodín určenej služobnej

pohotovosti a v období od januára 2023 do júna 2023 celkom 338,20 hodín; priemerný týždenný pracovný čas žalobcu tak bol v žalovanom období 53,05 hodín týždenne. Žalobca argumentoval, že v dôsledku nesprávneho prebratia smernice č. 2003/88/ES do zákona č. 315/2001 Z.z. o Hasičskom a záchrannom zbore (ďalej len „zákon č. 315/2001 Z.z.“ alebo „zákon o HaZZ“) je porušované jeho právo na 48 hodinový týždenný pracovný čas vyplývajúci mu z čl.6 písm. b) smernice č. 2003/88/ES. Pokiaľ ide o spôsob výpočtu nemajetkovej ujmy, žalobca analogicky, vychádzajúc z ustanovenia §122 ods.1 a 2 písm. a) zákona č. 315/2001 Z.z. určil výšku nemajetkovej ujmy za kalendárny mesiac ako súčin odpracovaných hodín určenej služobnej pohotovosti v daný kalendárny mesiac a 35 % alebo 20 % z príslušnej časti služobného platu za každú odpracovanú hodinu služobnej pohotovosti v závislosti od toho, či hodiny služobnej pohotovosti boli odpracované počas bežného služobného dňa (50 % - 15 % = 35 %) alebo v deň služobného pokoja (50 % - 30 % = 20 %); v konkrétnostiach takto za obdobie od augusta 2020 do decembra 2020 vyčíslil nemajetkovú ujmu na sumu 1.088,67 Eur; za rok 2021 ju vyčíslil na sumu 3.003,77 Eur a za rok 2022 /do júna/ vyčíslil nemajetkovú ujmu na sumu 1.490,02 Eur, čo v konečnom dôsledku predstavuje žalovanú sumu 7.888,24 Eur.

1.2 Žalovaný vo vyjadrení k žalobe žalobcu navrhol žalobu zamietnuť; poukázal na pozitívne a negatívne vymedzenie rozsahu pôsobnosti smernice č. 2003/88/ES, z ktorého vyvodil záver, že smernica č. 2003/88/ES sa na žalobcu nevzťahuje. Žalovaný namietol svoju pasívnu vecnú legitimitáciu; za neopodstatnené označil tvrdenia žalobcu o nesprávnej transpozícii smernice č. 2003/88/ES; konštatoval, že žalobca neosvedčil vznik nároku na náhradu škody, nepreukázal výšku uplatneného nároku ani zásah do súkromného a rodinného života; výpočet výšky náhrady škody označil za mátući, predstavujúci skôr výpočet odškodnenia vo forme vyplatenia peňažnej náhrady škody formou doplatku; žalobcom uplatnenú výšku nemajetkovej ujmy označil za neprimeranú; nestotožnil sa ani so spôsobom výpočtu priemerného týždenného pracovného času žalobcu; vzniesol námietku premlčania uplatneného nároku ako aj námietku miestnej nepríslušnosti konajúceho súdu prvej inštancie.

1.3 Okresný súd sa oboznámil so žalobou, písomnými vyjadreniami strán sporu a pripojenými listinnými dôkazmi; na súdnom pojednávaní vykonal dokazovanie výsluchom žalobcu; v spore aplikoval čl.7 ods.2, čl.19 ods.2, čl.36 ods.1 písm. c),d),e), čl.40 zákona č. 460/1992 Zb. Ústava Slovenskej republiky, čl.1 ods.1,2,3, čl.2, čl.6 písm. b), čl.17 ods.1,3 písm.b) smernice č. 2003/88/ES, čl.2 ods.1,2 smernice č. 89/391/EHS, §11,§13, §100 ods.1,2, §101, §853 ods.1 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „Občiansky zákonník“), §85 ods.1,2, §86 ods.1, §91 ods.1,3, §92 ods.1,2, §97 ods.1 písm. h), §103 ods.5, §122 ods.1,2,3, §193 zákona č. 315/2001 Z.z. ako aj §85 ods.9 a §96 ods.2 zákona č. 311/2001 Z.z. Zákonník práce (ďalej len „Zákonník práce“). Na základe vykonaného dokazovania mal za preukázané, že predmetom konania je nárok žalobcu ako hasiča na náhradu nemajetkovej ujmy, ktorá mu mala vzniknúť v dôsledku výkonu služby v rozsahu priemerného týždenného služobného času presahujúceho limit, stanovený čl.6 písm. b) smernice č. 2003/88/ES v období od augusta 2020 do júna 2023 z dôvodu nesprávnej transpozície smernice do vnútroštátneho právneho poriadku Slovenskej republiky, konkrétne do zákona o HaZZ; zaplata žalovanej sumy sa žalobca domáha titulom náhrady škody, ktorá mu vznikla ako jednotlivcovi porušením újnjného práva žalovaným ako členským štátom Európskej únie.

1.4 Súd prvej inštancie konštatoval svoju právomoc na prejednanie a rozhodnutie tohto sporu; dôvodil, že spor o náhradu škody spôsobenej jednotlivcovi porušením práva Európskej únie v dôsledku nesprávneho prebratia smernice do vnútroštátneho právneho poriadku je možné zaradiť pod súkromnoprávny spor, o ktorom v zmysle ustanovenia §3 ods.1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „C.s.p.“) rozhoduje súd; bez právneho významu je podľa názoru okresného súdu skutočnosť, že žalovaným v tomto spore je štát, keďže účastníkom občianskoprávných vzťahov môže byť aj štát, ktorý je v takom prípade právnickou osobou (§21 Občianskeho zákonníka); aj z judikatúry Súdneho dvora Európskej únie vyplýva, že spory o náhradu škody spôsobenej porušením práva únie medzi jednotlivcami a štátom majú rozhodovať príslušné vnútroštátne súdy.

1.5 Za nedôvodnú označil okresný súd námietku miestnej nepríslušnosti; aplikujúc ustanovenie §19 písm. b) C.s.p. uviedol, že je miestne príslušný na prejednanie a rozhodnutie sporu, pretože škoda vznikla žalobcovi v mieste výkonu služobnej pohotovosti, t.j. v okrese Poltár, ktorý patrí do územnej pôsobnosti Okresného súdu Lučenec.

1.6 Pokiaľ žalovaný namietal nedostatok svojej pasívnej vecnej legitimitácie v konaní, súd prvej inštancie poukázal na čl.29 smernice č. 2003/88/ES, v zmysle ktorého je daná smernica adresovaná členským štátom, pričom žalovaný ako členský štát Európskej únie a adresát smernice č. 2003/88/ES je zodpovedný za prijatie všetkých opatrení legislatívnej a faktickej povahy s cieľom dosiahnutia účelu smernice. Keďže sa žalobca domáha náhrady škody spočívajúcej v nemajetkovej ujme z titulu porušenia

únijného práva členskými štátmi Európskej únie, žalovaný, v mene ktorého koná Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky ako ústredný orgán štátnej správy, disponuje pasívnou vecnou legitimačiou.

1.7 Súd prvej inštancie sa nestotožnil ani s tvrdením žalovaného, že smernica č. 2003/88/ES sa na služobný pomer žalobcu ako príslušníka Hasičského a záchranného zboru nevzťahuje. Pri tomto konštatovaní vychádzal súd prvej inštancie jednak zo znenia smernice č. 2003/88/ES ako aj z príslušnej judikatúry Súdneho dvora Európskej únie; tento rozhodol, že čl.6 písm. b) smernice č. 2003/88/ES má priamy účinok, pretože priznáva jednotlivcom práva, ktoré môžu uplatniť priamo v konaní pred vnútroštátnymi súdmi; tu poukázal na rozhodnutia Súdneho dvora EÚ C-397/01 až C-403/01 vo veci Pfeiffer, C-429/09 vo veci Fuß či C-518/15 vo veci Matzak. Bez právneho významu bolo podľa názoru okresného súdu, či hasič plní svoje úlohy v pracovnom pomere ako hasič dobrovoľný, mestský alebo štátny. Článok 6 písm. b) smernice predstavuje pravidlo sociálneho práva únie, ktoré nemožno podriaďovať akejkolvek podmienke alebo akémukoľvek obmedzeniu; členské štáty nemôžu jednostranne určiť rozsah pôsobnosti tohto článku smernice tak, aby uplatnenie z neho plynúce viazali na nejakú podmienku alebo ho určitým spôsobom obmedzovali. Súd prvej inštancie poukázal aj na rozhodnutie Súdneho dvora Európskej únie C-397/01 vo veci Pfeiffer, v ktorom tento judikoval, že čas pracovnej pohotovosti na pracovisku je potrebné v celom rozsahu zahrnúť do výpočtu maximálneho denného alebo týždenného pracovného času; pracovná pohotovosť vykonávaná pracovníkom v režime fyzickej prítomnosti v zariadení zamestnávateľa sa považuje ako celok za pracovný čas nezávisle od toho, akú prácu pracovník skutočne vykonáva (pozri aj C-437/05 vo veci Vorel). Osobitne v prípade hasičov súdny dvor potvrdil, že pracovný čas zodpovedajúci pracovnej pohotovosti a pohotovostnej službe, počas ktorých je dotknutý pracovník fyzicky prítomný na pracovisku, je súčasťou pojmu pracovný čas a nesmie prekročiť maximálny týždenný pracovný čas ustanovený smernicou č. 2003/88/ES (C-429/09 vo veci Fuß, C-52/04 vo veci Personalrat der Feuerwehr Hamburg). Keďže žalobca musí byť počas výkonu služobnej pohotovosti k dispozícii zamestnávateľovi na pracovisku, je podľa názoru súdu prvej inštancie potrebné celý čas služobnej pohotovosti započítavať do pracovného času žalobcu, pričom skutočnosť, že za pracovnú pohotovosť je žalobcovi vyplácaná náhrada podľa §122 ods.1 zákona o HaZZ nemá vplyv na porušenie čl.6 písm.b) smernice č. 2003/88/ES. V kontexte uvedeného poukázal aj na aktuálnu judikatúru Súdneho dvora Európskej únie C-214/20 zo dňa 11.11.2021, C-580/19 zo dňa 09.03.2021, C-107/19 zo dňa 09.09.2021 a C-344/19 zo dňa 09.03.2021.

1.8 Súd prvej inštancie sa vysporiadal aj s tvrdením žalovaného o správnej transpozícii smernice č. 2003/88/ES do zákona č. 315/2001 Z.z.; žalovaný argumentoval, že znenie zákona č. 315/2001 Z.z. smernici č. 2003/88/ES neodporuje. V tejto súvislosti okresný súd konštatoval, že vnútroštátna právna úprava môže navodzovať dojem, že zákon č. 315/2001 Z.z. je v súlade s právom Európskej únie, nakoľko podľa prílohy č.4 bodu 5 tohto zákona bola do jeho znenia smernica č. 2003/88/ES prebratá. Vychádzajúc však z obsahu ustanovení zákona o HaZZ bol okresný súd toho názoru, že zákon oddeľuje vykonávanie štátnej služby hasiča v rámci služobného času a vykonávanie štátnej služby v rámci určenej služobnej pohotovosti; výsledkom tejto úpravy je záver, že služobná pohotovosť hasiča sa nezapočítava do jeho služobného času, a to napriek tomu, že podľa čl.2 ods.1,2 smernice č. 2003/88/ES je pracovným časom akýkoľvek čas, počas ktorého pracovník pracuje podľa pokynov zamestnávateľa a vykonáva svoju činnosť alebo povinnosť v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi alebo praxou; čas odpočinku je akýkoľvek čas, ktorý nie je pracovným časom. V kontexte uvedeného okresný súd uzavrel, že Slovenská republika ako členský štát Európskej únie v súlade s potrebou chrániť bezpečnosť a zdravie pracovníkov doposiaľ neprijala opatrenia nevyhnutné na zabezpečenie požiadavky, aby bol služobný čas príslušníkov HaZZ definovaný v súlade s pojmom pracovný čas podľa čl.2 smernice a aby nebola prekračovaná maximálna hranica priemerného týždenného pracovného času stanovená čl.6 písm. b) smernice.

1.9 Súd prvej inštancie následne skúmal predpoklady zodpovednosti žalovaného za škodu spôsobenú žalobcovi porušením práva únie; tieto vyplývajú z judikatúry Súdneho dvora Európskej únie, podľa ktorej štát zodpovedá jednotlivcovi za škodu spôsobenú porušením práva únie, ak (a) porušená norma únie priznáva právo fyzickým osobám alebo právnickým osobám alebo zakladá povinnosť pre členské štáty, (b) porušenie práva únie je dostatočne závažné a (c) medzi porušením práva únie členskými štátmi a vznikom škody jednotlivca existuje príčinná súvislosť s tým, že o výške náhrady škody vždy rozhoduje vnútroštátny súd.

1.9.1 Pokiaľ ide o prvú podmienku, tu súd zopakoval, že čl.6 písm. b) smernice č. 2003/88/ES priznáva jednotlivcom práva, ktoré môžu priamo uplatniť v konaní pred vnútroštátnymi súdmi. Zároveň považoval porušenie čl.6 písm. b) smernice vo vzťahu k žalobcovi za dostatočne závažné, pretože ide o porušenie jasnej a konkrétnej normy únie, ktorá, pokiaľ ide o hornú hranicu priemerného týždenného pracovného

času, neponecháva členským štátom priestor na voľnú úvahu; súčasne ide o porušenie práva únie, ktoré je v rozpore s judikatúrou Súdneho dvora Európskej únie.

1.9.2 Za splnenú považoval okresný súd aj podmienku príčinnej súvislosti medzi porušením práva únie členským štátom a vznikom ujmy u jednotlivca. Súd prvej inštancie mal za to, že v príčinnej súvislosti s porušením práva únie zo strany žalovaného došlo u žalobcu k vzniku škody v dôsledku zásahu do jeho práva na ochranu zdravia (pretože účelom stanovenia maximálneho týždenného pracovného času bolo zabezpečenie potreby odpočinku, aby pracovník v dôsledku vyčerpania alebo iného nepravidelného rozvrhnutia práce nespôsobil úraz sebe, spolupracovníkom či iným osobám) a práva na súkromie a rodinný život.

1.10. Vzhľadom na uvedené dospel okresný súd k názoru, že podmienky na priznanie náhrady nemajetkovej ujmy žalobcovi boli splnené. Ustálil, že smernica č. 2003/88/ES neobsahuje žiadne ustanovenia o práve na náhradu škody v prípade jej porušenia, avšak náhrada škody spôsobená jednotlivcovi porušením práva únie musí byť primeraná vznikutej škode, aby mohla zabezpečiť skutočnú ochranu jeho práv. Keďže slovenská právna úprava neobsahuje pravidlá na odškodnenie jednotlivcov pri porušovaní komunitárneho práva, súd prvej inštancie posudzoval uplatnený nárok žalobcu analogicky podľa zásad uvedených v ustanovení §11 a nasl. Občianskeho zákonníka. Napriek obrane žalovaného mal súd prvej inštancie ujmu žalobcu preukázanú; tento v rozpore s ustanovením čl.6 písm. b) smernice č. 2003/88/ES v žalovanom období odpracoval 2003,06 hodín služobnej pohotovosti, ktoré neboli započítané do fondu pracovného času; priemerný týždenný pracovný čas žalobcu v tomto období predstavoval 53,05 hodín. Žalobca na preukázanie svojich tvrdení predložil doklady od svojho zamestnávateľa, ktoré žalovaný žiadnym spôsobom nespochybnil a nenavrhol vykonať žiadne dokazovanie. Vzhľadom na povahu porušeného práva a okolností, za ktorých k porušeniu došlo (žalovaný ako členský štát Európskej únie neprijal opatrenia nevyhnutné na zabezpečenie požiadavky, aby nebola prekročená maximálna hranica priemerného týždenného pracovného času podľa čl. 6 písm. b) smernice č. 2003/88/ES) považoval okresný súd za dôvodný záver, že žaloba na upustenie od neoprávneného zásahu či žaloba na odstránenie trvalých následkov a ani morálna satisfakcia nie je namieste.

1.11 Súd prvej inštancie zdôraznil, že žalobca sa podanou žalobou domáha náhrady škody vo forme nemajetkovej ujmy vyčíslenej podľa počtu hodín služobnej pohotovosti, ktoré reálne odslúžil a ktoré mu neboli započítané do služobného času; nežaluje nemajetkovú ujmu vyčíslenu za presný počet hodín odpracovaných nad limit 48 hodín týždenne.

1.12 Pri rozhodovaní vo veci si okresný súd osvojil spôsob výpočtu náhrady škody, tento považoval za primeraný, a to aj s poukazom na zásah do rodinného života žalobcu a jeho súkromia, preto žalobe žalobcu v celom rozsahu vyhovel; dôvod na predĺženie parížskej lehoty nevzhladol.

1.13 Vo vzťahu k žalovaným vznesenej námietke premlčania okresný súd uviedol, že nárok žalobcu premlčaný nie je; počiatok plynutia 3 ročnej premlčacej doby pri náhrade nemajetkovej ujmy bol viazaný na okamih, kedy došlo k neoprávnenému zásahu objektívne spôsobilému porušiť alebo ohroziť osobnostné práva fyzickej osoby; v prejednávanej spore k nemajetkovej ujme dochádzalo v tých mesiacoch, v ktorých nebol dodržaný limit maximálneho týždenného pracovného času podľa čl. 6 písm. b) smernice č. 2003/88/ES a v priamej príčinnej súvislosti s ktorým porušením smernice potom boli porušené osobnostné práva žalobcu. Žalobca si uplatnil nárok počnúc splatnosťou mzdy za mesiac august 2020, t.j. 10.09.2020, žaloba bola podaná na súde dňa 04.09.2023, a teda mal okresný súd za to, že jednotlivé nároky žalobcu premlčané neboli.

1.14 O trovách konania rozhodol súd prvej inštancie podľa §255 ods.1 v spojení s §262 ods.1 C.s.p. a žalobcovi, ktorý bol v konaní v plnom rozsahu úspešný, priznal voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

2. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal žalovaný v zákonom stanovenej lehote odvolanie. Navrhol odvolaciemu súdu rozsudok okresného súdu zmeniť, žalobu zamietnuť a priznať mu nárok na náhradu trov konania. Pri uplatnení odvolacích dôvodov podľa §365 ods.1 písm. d), f) a h) C.s.p. tvrdil, že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

2.1 Namietol, že právomoc posudzovať súlad slovenských zákonov alebo iných všeobecne záväzných právnych predpisov so smernicou Európskej únie do kompetencie súdu prvej inštancie nepatrí; súdu prvej inštancie nebola zverená právomoc na vyslovenie ne/súladu zákona č. 315/2001 Z.z. so smernicou č. 2003/88/ES; takýto záver okresný súd nemohol vysloviť ani ako otázku predbežnú, pretože

dôsledky takéhoto konštatovania by presiahli predmet tohto súdneho sporu, v ktorom sa posudzuje len individuálny nárok žalobcu na náhradu škody či nemajetkovej ujmy.

2.2 Pri namietaní pasívnej vecnej legitímácie poukázal na nevyhnutnosť rozlišovania medzi Slovenskou republikou a Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky s tým, že ide o dva samostatné subjekty, ktorých postavenie v súdnom konaní ani v pracovnoprávných vzťahoch nemožno zamieňať. Súd prvej inštancie nevzal do úvahy potrebu rozlišovania medzi „prebratím smernice“ a „aplikáciou smernice“. Prebratie smernice je premietnuté do textu právneho predpisu, ktorý musí byť s obsahom a znením smernice v súlade. Ak sa žalobca domnieval, že Slovenská republika v pôsobnosti Ministerstva vnútra Slovenskej republiky nesprávne prebrala smernicu č. 2003/88/ES do zákona č. 315/2001 Z.z., mal preukázať, v čom dané pochybenie spočíva. Na konštatovanie nesprávneho prebratia smernice č. 2003/88/ES bolo nevyhnutné vykonať porovnanie znenia zákona č. 315/2001 Z.z. pred a po účinnosti smernice č. 2003/88/ES; k porušeniu smernice môže dôjsť až aplikáciou jej jednotlivých ustanovení, ak si adresát účinkov smernice (napr. zamestnávateľ) vyložil ustanovenia v rozpore s jej obsahom. Prípadný nárok na náhradu škody by tak mohla založiť len nesprávna aplikácia smernice. Žiadne ustanovenie zákona č. 315/2001 Z.z. nie je možné považovať za rozporné so smernicou; Slovenská republika pri preberaní smernice č. 2003/88/ES neporušila žiadne predpisy, preto pri absencii protiprávneho konania nemohla vzniknúť žiadna škoda a tým ani zodpovednosť žalovaného za nároky, ktoré si žalobca v tomto konaní uplatnil. Zároveň mal za to, že žalobcom uplatnené nároky vyplývajú z pracovnoprávneho vzťahu; žalobca za nárok na náhradu škody vo forme nemajetkovej ujmy skryl svoj mzdový nárok. Žalovaný zotrval na tvrdení, že žalobca namietal nesprávne prebratie smernice č. 2003/88/ES, nie jej aplikáciu v individuálnom prípade; Slovenská republika pritom nemôže niesť zodpovednosť za nesprávnu aplikáciu smernice č. 2003/88/ES na pracovnoprávny vzťah žalobcu u jeho zamestnávateľa.

2.3 Ohľadom pôsobnosti smernice č. 2003/88/ES žalovaný zopakoval, že táto sa na služobný pomer príslušníkov Hasičského a záchranného zboru vzhľadom na charakter vykonávaných činností a s tým spojený rozvrh služobného času nevťahuje; rozsah pôsobnosti smernice č. 2003/88/ES je vymedzený pozitívne v čl. 2 ods.1 Smernice č. 89/391/EHS a negatívne v jej čl. 2 ods.2; na základe uvedeného konštatoval, že smernica č. 2003/88/ES sa na odvetvia činností, ktoré zahŕňajú určité osobitné činnosti služieb civilnej ochrany nevťahuje. Úlohy, ktoré plnia príslušníci HaZZ, možno subsumovať pod pojem „osobitné činnosti služieb civilnej ochrany“ v zmysle čl. 2 ods.2 smernice č. 89/391/EHS. Rozhodnutie Súdneho dvora Európskej únie C-429/09 vo veci Fuß nepovažoval za relevantné, pretože sa týka mestského hasiča, výkon činnosti ktorého je odlišný od režimu, v akom fungujú príslušníci Hasičského a záchranného zboru v Slovenskej republike.

2.4 Odvolateľ upriamil pozornosť aj na čl.17 ods.1 smernice č. 2003/88/ES, ktorý umožňuje členským štátom odchýliť sa od uplatňovania čl.6 za predpokladu, že dodržia všeobecnú zásadu ochrany bezpečnosti a zdravia pracovníkov; jedným z dôvodov neuplatnenia daného článku je situácia, že sa jedná o protipožiarne služby a služby civilnej ochrany.

2.5 Poukázal na judikatúru Súdneho dvora Európskej únie, z ktorej vyplýva povinnosť kumulatívneho splnenia všeobecných podmienok nevyhnutných na úspešné uplatnenie si nároku na náhradu škody za porušenie práva únie. Mal za to, že žalobca vznik nároku na náhradu škody žiadnym spôsobom neosvedčil. Vyjadril nepochopenie, ako mohla žalobcovi vzniknúť uplatnená škoda; stanovenie jej výšky označil za nejasné; pripomenul, že za nariadenú pohotovosť bol žalobca riadne odmeňovaný. Žalovaný zdôraznil, že v čase služobnej pohotovosti nie je od žalobcu vyžadovaná aktívna činnosť; môže tak odpočívať, či venovať sa inej činnosti. Skutočnosť, že služobná pohotovosť žalobcu, za ktorú je odmeňovaný, je pracovným časom a má sa zarátavať do pracovného fondu, ešte samo o sebe nie je dôvodom na priznanie nároku na náhradu škody.

2.6 Mal za to, že pri posúdení, či v prípade žalobcu došlo k porušeniu práva na maximálny 48 hodinový týždenný pracovný čas, mal žalobca preukázať, či skutočne pracoval nad takýto limit za rozhodné obdobie, pretože nie všetky hodiny odpracovanej pohotovosti sú hodinami nad maximálny limit pracovného času. Odvolateľ poukázal na potrebu zohľadnenia nerovnomerného rozvrhnutia služobného času u hasiča v referenčnom období 4 mesiacov. V zmysle uvedeného mal žalovaný za to, že pre účely tohto konania je irelevantné, koľko hodín služobnej pohotovosti žalobca odpracoval, relevantná je iba skutočnosť, či a v akej miere bol prekročený maximálny 48 hodinový pracovný čas; žalobca tak nemohol vychádzať pri výpočte žalovanej sumy z počtu hodín služobnej pohotovosti a nie je zrejmé, prečo si žalobca nemajetkovú ujmu ohodnotil sumou 4,02 Eur za každú hodinu, počas ktorej malo dochádzať k porušovaniu jeho práv. V kontexte uvedeného konštatoval, že žalobca svoju ujmu videl v tom, že nebol za odsúľženie určenú služobnú pohotovosť dostatočne ohodnotený a nie v tom, že mal byť prekračovaný 48 hodinový týždenný pracovný čas.

2.7 Odvolateľ označil žalobu za zmätočnú - žalobca ňou maskuje mzdové nároky voči svojmu zamestnávateľovi, čo má za následok, že žalovaný nie je pasívne vecne legitimovaným subjektom v konaní, pretože mzdových nárokov je možné domáhať sa len od žalobcovho služobného úradu, ktorým je Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky a nie Slovenská republika, v mene ktorej koná Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky.

2.8 V sporovom konaní dôkazné bremeno zaťažuje žalobcu; s ohľadom na zásadu kontradiktórnosti bolo úlohou žalobcu označiť skutkové tvrdenia, dôležité pre rozhodnutie v súlade s princípom hospodárnosti na začiatku konania. Žalobca riadne nepreukázal nárok čo do titulu a výšky; súdom prvej inštancie priznanú sumu označil za neprimeranú a privysokú v porovnaní s výškou náhrad, priznávanou obetiam trestných činov, ktorých ujma je v porovnaní s ujmom žalobcu podstatne vyššia. S poukazom na §13 ods.2 OZ žalovaný konštatoval, že žalobca doposiaľ nepreukázal zásah do súkromného, rodinného života či neoprávnený zásah, ktorý by sa odrazil napríklad v medziľudských vzťahoch či nepriaznivom zdravotnom stave žalobcu v príčinnej súvislosti s výkonom povolania v takej miere, ktorá by odôvodňovala výšku priznanej sumy súdom prvej inštancie; náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch môže súd priznať len ako sekundárnu kompenzáciu vtedy, ak by iná náprava nebola možná v zmysle §13 ods.1 OZ, resp. ak by takáto satisfakcia nebola postačujúca, a to len za predpokladu, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti, čo v prípade žalobcu nebolo podľa názoru žalovaného preukázané. V súvislosti s náhradou škody/nemajetkovej ujmy citoval viaceré rozhodnutia všeobecných súdov Slovenskej republiky (napr. rozsudok Krajského súdu v Žiline sp.zn. 6Co/159/2019 zo dňa 27.05.2020, Krajského súdu v Bratislave sp.zn. 5Co/192/2019 zo dňa 29.10.2019 či Mestského súdu Košice sp.zn. K2-37C/60/2020). Mal za to, že žalobca žiadnymi dôkaznými prostriedkami nepreukázal, ako súčasný stav zasahuje do osobnostnej sféry žalobcu, hoci ide o základný predpoklad pre vznik nemajetkovej ujmy. Za otázne označil činnosti, ktoré by chcel žalobca vykonávať v čase služobnej pohotovosti, kedy musí byť prítomný na pracovisku, keď tento čas pripadá na nočné hodiny, ktoré každá fyzická osoba využíva na spanie a je objektívne vylúčené, aby sa tento čas mohol využívať nejakou inou zmysluplnou činnosťou, v prípade ho plnohodnotne tráviť s rodinou. Žalovaný označil za bežné, že ľudia majúci vlastné rodiny, ktoré živia svojou prácou, nemajú toľko voľného času na priateľov a voľnočasové aktivity; uvedené ale nepredstavuje argument spôsobilý preukázať dôvodnosť uplatneného nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

2.9 Vyjadril presvedčenie, že výška nemajetkovej ujmy nemôže presiahnuť výšku odškodnenia obetí násilných trestných činov, pretože pri týchto dochádza k závažnému zásahu do zdravia či života.

2.10 Vychádzajúc z iných rozhodnutí všeobecných súdov Slovenskej republiky v obdobných veciach konštatoval, že priemerná výška doposiaľ priznanej škody/nemajetkovej ujmy bola v rozmedzí od 1.000,- Eur do 2.500,- Eur.

2.11 Nestotožnil sa s argumentáciou súdu prvej inštancie týkajúcou sa námietky premlčania; v tejto súvislosti poukázal na rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici sp.zn. 17Co/122/2023 zo dňa 14.12.2023.

2.12 Odvolateľ namietol aj výrok o nároku na náhradu trov konania, pretože nárok žalobcu bol uplatnený nesprávne a súd prvej inštancie aj trovy konania nesprávne právne posúdil.

3. Žalobca sa v písomnom vyjadrení k odvolaniu žalovaného stotožnil s rozsudkom súdu prvej inštancie a navrhol ho potvrdiť; považoval ho v celom rozsahu za zákonný a vecne správny.

3.1 Vo vzťahu k námietke žalovaného, že súd prvej inštancie nemal právomoc posudzovať súlad slovenských zákonov alebo iných všeobecne záväzných právnych predpisov so smernicou Európskej únie zdôraznil, že Súdny dvor EÚ vo svojej konštantnej judikatúre výslovne vyžaduje od vnútroštátnych súdov, aby správnosť prebratia smerníc kontrolovali; za nespochybniteľnú považoval skutočnosť, že vnútroštátny súd pri rozhodovaní o nároku jednotlivca na náhradu škody vzniknutej porušením únieového práva má a musí mať právomoc posudzovať, či vnútroštátna právna norma je v súlade s predpismi únieového práva, a teda posudzovať aj to, či konkrétna smernica bola do vnútroštátnej právnej úpravy transponovaná správne; v tejto súvislosti poukázal na rozhodnutia Súdneho dvora Európskej únie C-106/89 zo dňa 13.11.1990, C-456/98 zo dňa 13.07.2000, C-429/09 zo dňa 25.11.2010 či C-243/09 zo dňa 14.10.2010. Vyjadril presvedčenie, že na území Slovenskej republiky neexistuje iný orgán než všeobecný súd, ktorý by bol vzhľadom na predmet podanej žaloby a jeho skutkový a právny základ oprávnený a súčasne povinný prejednať a rozhodnúť daný spor.

3.2 Žalobca označil za nedôvodnú a neopodstatnenú námietku pasívnej vecnej legitimácie žalovaného, ktorý sa síce snažil spochybniť ju, neuviedol však žiadne nové, skutkovo a právne relevantné argumenty, s ktorými by sa nevysporiadal už súd prvej inštancie. Pasívna vecná legitimácia žalovaného vyplýva z dlhoročnej konštantnej judikatúry Súdneho dvora Európskej únie.

3.3 Za nepochybnú považoval skutočnosť, že smernica č. 2003/88/ES sa v celom rozsahu a bez obmedzenia vzťahuje na činnosť hasičov; žalovaný v tejto súvislosti neuviedol žiadne nové skutočnosti ako tie v konaní pred súdom prvej inštancie; odvoláciu námietku žalovaného ohľadom rozsahu pôsobnosti smernice označil za nedôvodnú a právne posúdenie veci súdom prvej inštancie vyhodnotil ako správne a zákonné.

3.4 Na odvoláciu námietku, že v čase služobnej pohotovosti nie je od hasičov vyžadovaná aktívna činnosť, a teda môžu odpočívať alebo sa venovať inej činnosti, žalobca uviedol, že ako hasič vykonáva určenú služobnú pohotovosť (ktorá mu nie je započítavaná do fondu odpracovaného času a žalovaný ju za pracovný čas nepovažuje) výlučne na pracovisku, ktoré nemôže opustiť, musí byť v pracovnej pohotovosti v služobnej rovnošate pripravený v prípade potreby do 1 minúty opustiť stanicu a vykonať služobný zákrok. Žalobca aj s ohľadom na judikatúru Súdneho dvora Európskej únie považoval za nepochybné, že ním vykonávaná služobná pohotovosť je pracovným časom v zmysle čl. 2 ods.1 smernice č. 2003/88/ES.

3.5 Za zavádzajúce označil žalobca tvrdenie o uplatňovaní si mzdového nároku. Uviedol, že suma 4,02 Eur nebola základom pre výpočet výšky nároku, ale je výsledkom porovnania žalovanej sumy s počtom hodín určenej služobnej pohotovosti, ktoré žalobcovi neboli započítané do pracovného času; vydelením žalovanej sumy (7.888,24 Eur) s celkovým počtom odpracovaných hodín určenej služobnej pohotovosti (1963,92) a následným porovnaním výslednej sumy 4,02 Eur so zákonnými minimálnymi mzdovými nárokmi pre prvý stupeň náročnosti práce, ktorá suma predstavovala 3,66 Eur/hodinu, považoval žalobca za zrejmé, že napadnutým rozsudkom priznaná suma náhrady škody nie je neprimeraná a privysoká.

3.6 V kontexte správnej transpozície smernice a jej reálneho dodržiavania žalobca zdôraznil, že transpozícia smernice je súladná s právom Európskej únie len vtedy, ak sa ňou reálne dosahuje výsledok smernicou sledovaný. Vo vzťahu k smernici č. 2003/88/ES uviedol, že táto bola do právnej úpravy zákona č. 315/2001 Z.z. transponovaná len formálne, pretože ciele ňou sledované nie sú a ani neboli dosiahnuté; vnútroštátna právna úprava zákona o Hasičskom a záchrannom zbere ustanovenia smernice nerešpektuje.

3.7. Bol toho názoru, že žalovaný len paušálne popiera akékoľvek negatívne následky porušovania smernice č. 2003/88/ES na každodenný život žalobcu a vznik akejkoľvek ujmy. Podľa judikatúry Súdneho dvora Európskej únie už samotné porušovanie čl.6 písm. b) smernice č. 2003/88/ES spôsobuje ujmu, keďže znamená aj zasahovanie do bezpečnosti a zdravia dotknutého hasiča. Žalobca vyjadril presvedčenie, že svoj nárok odôvodnil a preukázal;

3.8 Ohľadom námietky neprimeranosti výšky prisúdeného nároku poukázal na judikatúru súdneho dvora, z ktorej vyplýva, že čo do stanovenia výšky nároku z porušenia úniového práva je v prípade absencie vnútroštátnej právnej úpravy na vnútroštátnom súde, aby určil spôsob stanovenia výšky nároku; prisúdená výška nároku musí spĺňať požiadavku primeranosti. Súdom priznanú výšku nároku považoval, vzhľadom na všetky relevantné skutkové a právne okolnosti prípadu, za primeranú a zároveň zohľadňujúcu závažnosť, intenzitu a dĺžku trvania zásahu do jeho základných práv.

3.9 Žalobca sa stotožnil aj s právnym posúdením otázky premlčania súdom prvej inštancie; v súvislosti s právnym názorom senátu 17Co konštatoval, že prekročenie služobného času za mesiac august 2020 mohol zistiť až dovŕšením daného mesiaca, t.j. dňa 01.09.2020; pri všeobecnej trojročnej premlčacej dobe by mu táto uplynula dňa 04.09.2020, pretože deň 01.09.2023 pripadol na deň pracovného odpočinku.

4. Ďalšie písomné vyjadrenie podané nebolo.

5. Krajský súd, ako súd funkčne príslušný na rozhodnutie o odvolaní, vec preskúmal v rozsahu určenom §380 ods.1,2 C.s.p., v rozsahu určenom ustanovením §379 C.s.p., bez nariadenia pojednávania v zmysle §385 ods.1 C.s.p. a dospel k záveru, že odvolanie žalovaného nie je dôvodné, preto rozsudok súdu prvej inštancie podľa §387 ods.1,2 C.s.p. ako vecne správny potvrdil.

6. Podľa §387 ods.1,2 C.s.p. odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

7. Odvolací súd po preskúmaní všetkých podstatných odvolacích námietok žalovaného ako aj predchádzajúceho konania a napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie mal za preukázané, že tento

dospel k správnym skutkovým zisteniam, na ktoré aplikoval správne ustanovenia právneho predpisu a vec tak správne právne posúdil. Okresný súd vykonal dostatočné dokazovanie na zistenie skutkového stavu; tento zistil úplne a správne. Odvolací súd sa s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, ktoré je podrobné a presvedčivé, v celom rozsahu stotožňuje; navyš dopĺňa ďalšie skutočnosti podporujúce správnosť napadnutého rozsudku:

8. V konaní nebolo sporné, že žalobca je od 05.12.1991 príslušníkom Hasičského a záchranného zboru s miestom výkonu štátnej služby na hasičskej stanici v Poltári. Podanou žalobou sa domáhal zaplata sumy 7.888,24 Eur titulom náhrady škody (nemajetkovej ujmy), ktorá mu mala vzniknúť v dôsledku dlhodobého porušovania jeho práv garantovaných normami komunitárneho práva. Procesný útok žalobcu bol založený na argumentácii o nesprávnom transponovaní čl.2 ods.1 a čl.6 písm. b) smernice č. 2003/88/ES do právneho poriadku Slovenskej republiky. Na podporu svojich tvrdení o porušovaní čl.6 písm. b) smernice č. 2003/88/ES, a teda o pravidelnom prekračovaní maximálneho týždenného pracovného času presahujúceho 48 hodín, žalobca predložil plány služieb a výplatné pásky; ako uviedol už súd prvej inštancie, žalovaný tieto listinné dôkazy žiadnym spôsobom nespochybnil, preto ich aj odvolací súd považoval za nesporné.

8.1 Súd prvej inštancie posúdil nárok žalobcu podľa ustanovení smernice č. 2003/88/ES, zákona č. 315/2001 Z.z. a Občianskeho zákonníka; v odôvodnení rozhodnutia správne venoval pozornosť výkladu pojmov „pracovný čas“ či „čas odpočinku“; tieto vyplývajú jednak zo smernice č. 2003/88/ES ako aj z judikatúry Súdneho dvora Európskej únie, na ktorú okresný súd poukázal a súčasne závery z nej vyplývajúce pri rozhodovaní správne aplikoval.

9. Pokiaľ ide o právomoc súdu prvej inštancie na prejednanie tohto sporu, poukazuje odvolací súd jednak na odôvodnenie napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie a na zdôraznenie jeho správnosti aj na judikatúru Súdneho dvora Európskej únie, z ktorej vyplýva, že spory o náhradu škody spôsobenej porušením práva únie medzi jednotlivcom a štátom rozhodujú príslušné vnútroštátne sudy (pozri napr. rozsudok C-429/09). Je tak namieste konštatovanie, že súd prvej inštancie bol nielen oprávnený, ale aj povinný skúmať, či zo strany žalovaného došlo k porušeniu práva únie pri preberaní smernice č. 2003/88/ES do zákona o Hasičskom a záchrannom zbere.

10. Reagujúc na odvoláciu námietku žalovaného, že súdu prvej inštancie nesvedčí právomoc posudzovať súlad slovenských zákonov alebo iných všeobecne záväzných právnych predpisov so smernicou Európskej únie, odvolací súd uvádza, že právna teória a rozhodnutia Súdneho dvora Európskej únie (napr. C-456/98 vo veci Centrosteeel) zdôrazňujú, že ak v konaní pred všeobecným súdom Slovenskej republiky (alebo správnym orgánom) vyplynie potreba aplikácie smernice, tento sa nemôže vyhnúť porovnaniu ustanovení smernice s ustanoveniami právneho predpisu, do ktorého bola smernica transponovaná, a to za účelom zistenia či sa má smernica aplikovať priamo alebo nepriamo. Zároveň sa súd (či správny orgán) nemá uspokojiť len s uvedením tej ktorej smernice v prílohe slovenského transpozíčného predpisu a tým považovať smernicu za správne prebratú; mal by venovať pozornosť porovnaniu znenia smernice s vnútroštátnou právnou úpravou.

11. Čo sa týka transpozície smernice, jej ustanovenia musia byť prebraté do právneho poriadku členského štátu, ktorému je určená, tak, aby bola ich záväznosť nespochybniteľná a aby sa dosiahol stav, ktorý je v súlade s cieľom sledovaným smernicou. Z bodu 5 Prílohy č.4 zákona č. 315/2001 Z.z. vyplýva, že žalovaný prebral smernicu č. 2003/88/ES do predmetného zákona. Je však potrebné zdôrazniť, že cieľ sledovaný čl.6 písm. b) smernice č. 2003/88/ES nebol v zákone č. 315/2001 Z.z. dosiahnutý.

11.1 Článok 6 písm. b) smernice č. 2003/88/ES stanovuje, že priemerný pracovný čas pre každé obdobie siedmich dní vrátane nadčasov nesmie prekročiť 48 hodín. Pracovným časom je v zmysle čl.2 ods.1 citovanej smernice akýkoľvek čas, počas ktorého pracovník pracuje podľa pokynov zamestnávateľa a vykonáva svoju činnosť alebo povinnosť v súlade s vnútroštátnymi predpismi a/alebo praxou; čas odpočinku je akýkoľvek čas, ktorý nie je pracovným časom (čl.2 ods.2). Podľa ustanovenia §85 ods.1 zákona o hasičskom a záchrannom zbere je služobným časom príslušníka časový úsek, v ktorom tento vykonáva štátnu službu a je k dispozícii služobnému úradu; služobný čas príslušníka je 40 hodín týždenne (§85 ods.2 veta prvá zákona č. 315/2001 Z.z.); služobný čas príslušníka môže byť rozvrhnutý nerovnomerne; nerovnomerne rozvrhnutý služobný čas príslušníkov je rozvrhnutý na obdobie šiestich mesiacov; pri nerovnomernom rozvrhnutí nesmie byť dĺžka služobného času v jednotlivých služobných dňoch vyššia ako 18 hodín; celková dĺžka vykonávania štátnej služby a na ňu bezprostredne nadväzujúcej určenej služobnej pohotovosti v mieste vykonávania štátnej služby je najviac 24 hodín

v služobnom dni (§86 ods.1,2 zákona č. 315/2001 Z.z.). V zmysle ustanovenia §92 ods.1 citovaného zákona určuje služobný úrad príslušníkovi služobnú pohotovosť v štátnej službe v mieste vykonávania štátnej služby, ktorá bezprostredne nadväzuje na vykonávanie štátnej služby podľa §86 ods. 2 v rámci rozvrhnutia služobného času.

11.2 Vychádzajúc z obsahu ustanovení §85 ods.1, ods.2, §86 ods.1, ods.2 a §92 ods.1 zákona č. 315/2001 Z.z., je zrejmé, že zákon oddeľuje vykonávanie štátnej služby príslušníka Hasičského a záchranného zboru v rámci služobného času a služobnú pohotovosť; služobná pohotovosť sa však do služobného (pracovného) času príslušníka Hasičského a záchranného zboru nezapočítava, a to napriek tomu, že nejde o čas odpočinku predpokladaný smernicou. Vnútroštátna právna úprava v zákone č. 315/2001 Z.z. umožňuje zamestnávateľovi žalobcu nezapočítať neaktívnu časť služobnej pohotovosti do služobného času a rozvrhnúť žalobcovi pracovný čas tak, že ten presiahne maximálnu hranicu týždenného pracovného času stanovenú v čl.6 písm. b) smernice č. 2003/88/ES.

11.3 Povedané inak, zákon č. 315/2001 Z.z. v rozpore so smernicou č. 2003/88/ES vyčleňuje zo služobného (pracovného) času príslušníka HaZZ čas určenej služobnej pohotovosti, hoci smernica neumožňuje, aby členské štáty ponechali v platnosti alebo prijali inú definíciu pojmu „pracovný čas“.

11.4 Odvolací súd považuje v súvislosti s odvolacími tvrdeniami žalovaného o správnej transpozícií smernice č. 2003/88/ES do zákona o Hasičskom a záchrannom zbore za relevantné upriamiť pozornosť aj na porovnanie znenia posudzovaných ustanovení zákona č. 315/2001 Z.z. pred vstupom Slovenskej republiky do Európskej únie a po jej vstupe; dané ustanovenia boli prakticky v totožnom znení súčasťou zákona č. 315/2001 Z.z. už v znení účinnom od 1.4.2002; po vstupe Slovenskej republiky do Európskej únie došlo k zmene ustanovenia §86 ods.1 len čo sa týka nerovnomerného rozvrhnutia služobného času (z pôvodného obdobia celého roka došlo k zmene jeho rozvrhnutia na obdobie štyroch, resp. šiestich mesiacov) a výkon služobnej pohotovosti bol rozdelený na služobnú pohotovosť, ktorá bezprostredne nadväzuje na služobný čas (§92 ods.1) a služobnú pohotovosť mimo rozvrhnutia služobného času (§92 ods.2). V kontexte uvedeného mal odvolací súd za preukázané, že žalovaný v rámci preberania smernice č. 2003/88/ES po vstupe do Európskej únie nezohľadnil skutočnosť, že pracovná pohotovosť je pracovným (služobným) časom pracovníka. V dôsledku tejto skutočnosti potom neobstojí námietka žalovaného, že nebolo preukázané nesprávne prebratie smernice č. 2003/88/ES, resp. že žiadne ustanovenie zákona č. 315/2001 Z.z. nie je v rozpore so smernicou.

12. Vo vzťahu k odvolacej námietke žalovaného o nevyhnutnosti rozlišovania medzi „prebratím smernice“ a „aplikáciou smernice“ odvolací súd poznamenáva, že aj keď sa žalovaný na aplikácií smernice č. 2003/88/ES, resp. zákona č. 315/2001 Z.z. voči žalobcovi priamo nepodieľa, je táto skutočnosť z hľadiska prejednávaného sporu bez právneho významu. Predpoklady zodpovednosti za škodu vychádzajú z objektívnej zodpovednosti členského štátu za takto vzniknutú škodu. Smernica č. 2003/88/ES je adresovaná členským štátom (čl. 29); žalovaný ako členský štát Európskej únie, a teda adresát smernice, bol povinný prijať opatrenia za účelom dosiahnutia smernicou sledovaného cieľa, t.j. bol povinný zabezpečiť jednotlivcovi smernicou priznané právo na bezpečnosť a ochranu zdravia pri organizácii pracovného času. V kontexte uvedeného potom žalovanému v prejednávanom spore svedčí aj pasívna vecná legitímácia, nakoľko je to práve žalovaný, ktorý zodpovedá za správne prebratie smernice do právneho poriadku Slovenskej republiky; za žalovaného koná Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky ako ústredný orgán štátnej správy. Zamestnávateľovi žalobcu by svedčila pasívna vecná legitímácia v prípade, ak by tento v rozpore so správne prebratou smernicou do právneho poriadku Slovenskej republiky (ku ktorej nedošlo) porušil vnútroštátnu úpravu pracovného času. Odvolací súd tak námietku žalovaného o nedostatku pasívnej vecnej legitímácie posúdil ako nedôvodnú.

13. Argumentácia žalovaného, že smernica č. 2003/88/ES sa na žalobcu nevzťahuje je totožná s jeho procesnou obranou prezentovanou v konaní na okresnom súde. Súd prvej inštancie sa s touto otázkou rozsiahol a najmä správne vysporiadal v bode 62. napadnutého rozsudku, preto odvolací súd už len na zdôraznenie správnosti poukazuje na judikatúru Súdneho dvora Európskej únie, najmä na závery vyplývajúce z rozhodnutí C-397/01 až C-403/01 z 5.10.2004 vo veci Pfeiffer a i., C-429/09 vo veci Fuß, C-518/15 vo veci Matzak či C-52/04 z 14.7.2005 vo veci Personalrat der Feuerwehr Hamburg, ktoré sa vzhľadom na skutkové okolnosti prejednávaného sporu plne vzťahujú aj na žalobcu.

13.1 Žalovaný namieta nemožnosť uplatňovania smernice č. 2003/88/ES na žalobcu z dôvodu, že štátnu službu príslušníkov Hasičského a záchranného zboru vykonávajúci zásahovú činnosť možno subsumovať pod negatívne vymedzenie smernice č. 89/391/EHS, t.j. pod jej čl.2 ods.2. V tejto súvislosti odvolací súd zdôrazňuje, že v zmysle čl.1 ods.3 smernice č. 2003/88/ES sa táto vzťahuje na všetky odvetvia činností, verejné a súkromné, v zmysle článku 2 smernice 89/391/EHS bez toho, aby boli

dotknuté články 14, 17, 18 a 19 tejto smernice. Smernica č. 2003/88/ES tak výslovne odkazuje na čl.2 smernice č. 89/391/EHS.

13.1.1 Cieľom smernice č. 89/391/EHS je zavedenie opatrení na podporu zlepšenia bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov pri práci. Z jej čl.2 ods.1 vyplýva, že sa uplatňuje na všetky odvetvia činnosti, verejné a súkromné (priemysel, poľnohospodárstvo, obchod, administratívu, služby, vzdelávanie, kultúru, voľný čas atď.) (pozitívne vymedzenie smernice); v zmysle čl.2 ods.2 sa táto smernica neuplatňuje tam, kde s ňou sú nevyhnutne v rozpore charakteristiky vlastné pre určité osobitné činnosti verejných služieb, ako sú napríklad ozbrojené sily, polícia alebo pre určité osobitné činnosti služieb civilnej ochrany (negatívne vymedzenie smernice). Rozsah pôsobnosti smernice č. 89/391/EHS sa má vykladať v širšom zmysle; výnimky z jej pôsobnosti stanovené v čl.2 ods.2 sa musia vykladať reštriktívnym spôsobom.

13.1.2 Odvolací súd konštatuje aj, že čl.2 ods.2 smernice č. 89/391/EHS nevyklučuje z pôsobnosti tejto smernice služby civilnej ochrany ako také (ako sa žalovaný snažil presvedčiť súd), ale len „určité osobitné činnosti“ týchto služieb, ktorých osobitná povaha je nevyhnutne v rozpore s pravidlami uvedenými v tejto smernici. Účelom úpravy obsiahnutej v čl.2 ods.2 smernice č. 89/391/EHS je zabezpečenie riadneho fungovania služieb nevyhnutných na ochranu verejnej bezpečnosti, zdravia a poriadku, ak nastane mimoriadna udalosť alebo situácia osobitného rozsahu (napr. prírodná katastrofa, pre ktorú je typické, že rozvrhnutie pracovného času pre zásahové a záchranné tímy nie je možné); táto sa však odlišuje od štandardnej obsahovej náplne práce a plnenia úloh žalobcu ako príslušníka Hasičského a záchranného zboru. Hoci sa žalobca pri výkone svojej práce bezpochyby stretne aj s nepredvídateľnými situáciami, činnosť, ktoré za zvyčajných podmienok vykonáva, je možné vopred organizovať či naplánovať, a to vrátane rozvrhnutia pracovného času. Odvolací súd na základe uvedeného konštatuje, že na činnosť žalobcu sa vylúčenie z pôsobnosti čl.2 ods.2 smernice č. 89/391/EHS nevzťahuje, naopak, táto smernica je plne aplikovateľná. Zároveň štátna služba žalobcu sa nevyznačuje takými osobitosťami, ktoré by odporovali súčasnému použitiu smernice č. 2003/88/ES.

13.2 Neobstojí ani odvolacia námietka žalovaného, že čl.17 ods.1 smernice č. 2003/88/ES umožňuje členským štátom, aby sa odchyľili od uplatňovania čl.6 za predpokladu, že dodržia všeobecnú zásadu ochrany bezpečnosti a zdravia pracovníkov, pričom jedným z dôvodov na neuplatňovanie je situácia, keď sa jedná o protipožiarne služby civilnej ochrany. Odvolací súd zdôrazňuje, že čl.17 ods.1 sa vzťahuje na vrcholových riadiacich pracovníkov alebo iné osoby s právomocou nezávislého rozhodovania (a), rodinných pracovníkov (b) alebo pracovníkov slúžiacich náboženské obrady v kostoloch a náboženských spoločenstvách (c); na žalobcu sa vzťahuje čl.17 ods.3 písm. b) bod iii) danej smernice, ktorý odklon od čl.6 neumožňuje.

14. Žalobca sa v tomto konaní domáhal zaplata náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 7.888,24 Eur; túto sumu vyčíslil ako súčin odpracovaných hodín služobnej pohotovosti (2.003,06 hodín) za žalované obdobie od augusta 2020 do júna 2023 vrátane a rozdielu peňažnej náhrady vyplácanej za určenú služobnú pohotovosť podľa § 122 ods.1 zákona č. 315/2001 Z.z. a náhrady za nariadenú služobnú pohotovosť podľa § 122 ods.2 písm. a) daného zákona.

14.1 Zo súdom prvej inštancie vykonaného dokazovania vyplynulo, že žalobca v žalovanom období odpracoval 2003,06 hodín služobnej pohotovosti, ktoré mu neboli v rozpore s čl.2 smernice č. 2003/88/ES započítané do fondu pracovaného (služobného) času. Zásah do osobnosti žalobcu spôsobený tým, že tento v žalovanom období pracoval v priemere viac ako 48 týždenne bol preukázaný; za tento zásah do práv žalobcu na súkromný a rodinný život ako aj zásah do práva na ochranu jeho zdravia mu patrí nárok na primerané odškodnenie.

14.2 Súd prvej inštancie tak po zistení, že boli splnené podmienky zakladajúce zodpovednosť žalovaného za škodu (čl.6 písm. b/ smernice č. 2003/88/ES priznávajúci pracovníkom právo na priemerný týždenný pracovný čas vrátane nadčasov maximálne 48 hodín nebol do právneho poriadku Slovenskej republiky správne transponovaný, nakoľko zákon o hasičskom a záchrannom zbere umožňuje, aby týždenný pracovný čas vrátane nadčasov presiahol 48 hodín; porušenie je dostatočne závažné, pretože porušuje jasnú a konkrétnu normu únie; porušenie práva únie je v rozpore s judikatúrou Súdného dvora EÚ), priznal žalobcovi peňažné plnenie titulom nemajetkovej ujmy, ktorú považuje odvolací súd, vzhľadom na uvedené, za primeranú. Odvolací súd mal za preukázané, že škoda, ktorá má nemajetkovú povahu, vznikla žalobcovi v dôsledku straty času odpočinku, ktorý nemohol stráviť s rodinou, blízkymi, priateľmi či fyzickou a psychickou regeneráciou.

14.3 V kontexte uvedeného tak okresný súd správne aplikoval ustanovenie §11 v spojení s §13 Občianskeho zákonníka týkajúce sa nároku na náhradu nemajetkovej ujmy priznávanej fyzickým osobám v prípade zásahu do ich osobnostných práv. Len samotné konštatovanie porušenia práva by

vzhľadom na odpracovanie viac ako tisíc hodín, ktoré by žalobca mohol venovať iným aktivitám, nebolo dostatočným zadosťučinením; týmto sa javí byť práve odškodnenie v podobe peňažnej náhrady takto vzniknutej ujmy, čo v konečnom dôsledku správne konštatoval aj súd prvej inštancie v napadnutom rozhodnutí. Zároveň netreba opomínať, že aj právo Európskej únie uznáva, že v dôsledku jeho porušenia môže dôjsť u poškodenej osoby k náhrade nemajetkovej ujmy (čl. 82 Nariadenia Európskej únie č. 2016/679).

14.4 Pokiaľ žalovaný v odvolaní poukazoval na rozhodnutia iných okresných či krajských súdov, v ktorých tieto priznali žalobcom nemajetkovú ujmu vo výške od 1.000,- Eur do 2.500,- Eur, odvolací súd zdôrazňuje, že určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy závisí od voľnej úvahy súdu. Okresný súd správne prihliadol na okolnosti, za ktorých k vzniku ujmy došlo (nesprávna transpozícia smernice č. 2003/88/ES do zákona č. 315/2001 Z.z.), na následky, ktoré žalobcovi vznikli (zásah do súkromného života žalobcu, strata práva na odpočinok); zohľadnil aj žalobcom predložený výpočet, na základe ktorého dospel k výške žalovanej sumy; uplatnený nárok považoval súd za primeraný. Argumentácia súdu prvej inštancie bola aj v tejto časti správna, preto sa odvolací súd v plnom rozsahu s výškou priznanej náhrady nemajetkovej ujmy stotožnil.

15. Právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch podlieha premlčaniu vo všeobecnej trojročnej premlčacej dobe (§101 Občianskeho zákonníka); premlčacia doba plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz. Žalovaný v odvolaní poukázal na rozhodnutia senátu 17Co konajúceho odvolacieho súdu, v zmysle záverov ktorých mal za to, že neobstojí argumentácia súdu prvej inštancie, že premlčanie uplatneného nároku na náhradu nemajetkovej ujmy za mesiac august 2020 plynie od splatnosti mzdy za tento mesiac, t.j. od 10.09.2020, ale je viazaný na okamih, kedy došlo k neoprávnenému zásahu do práva žalobcu na zachovanie priemerného pracovného času. V kontexte uvedeného odkazuje odvolací súd na argumentáciu žalobcu, ktorý vychádzajúc zo záverov senátu 17Co konštatoval, že o rozsahu prekročenia služobného času za mesiac august 2020 sa dozvedel po dovŕšení daného mesiaca, t.j. dňom 01.09.2020; trojročná premlčacia doba by mu uplynula dňa 01.09.2023 (piatok), ktorý deň bol dňom pracovného pokoja, a teda posledným dňom premlčacej doby bol 04.09.2023 (pondelok), kedy žalobca doručil súdu prvej inštancie žalobu. Námietka premlčania žalovaného nároku tak nebola na základe uvedeného dôvodná.

16. Podané odvolanie nebolo v zmysle vyššie uvedeného spôsobilé spochybníť správnosť rozhodnutia okresného súdu. Odvolací súd ho preto postupom podľa §387 ods.1,2 C.s.p. potvrdil, a to aj v závislom výroku o trovách konania.

17. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd v zmysle §396 ods. 1 C.s.p. v spojení s §255 ods.1 C.s.p. tak, že žalobcovi, ktorý bol v odvolacom konaní v plnom rozsahu úspešný, priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalovanému v rozsahu 100 %. O výške trov konania rozhodne súdny úradník súdu prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej samostatným uznesením.

18. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0 (§393 ods. 2 druhá veta C.s.p.).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C.s.p.)

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 C.s.p.).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C.s.p.).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 C.s.p.).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 C.s.p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).

Ak zákon na podanie nevyžaduje osobitné náležitosti, v podaní sa uvedie,

- a) ktorému súdu je určené,
 - b) kto ho robí,
 - c) ktorej veci sa týka,
 - d) čo sa ním sleduje a
 - e) podpis.
- (§ 127 ods. 1 C.s.p.)

Ak ide o podanie urobené v prebiehajúcom konaní, náležitosťou podania je aj uvedenie spisovej značky tohto konania (§ 127 ods. 2 C.s.p.).

Strany konania majú možnosť zvoliť si advokáta alebo obrátiť sa na Centrum právnej pomoci so žiadosťou o poskytnutie právnej pomoci (§ 160 ods. 2 C.s.p.). Žiadateľ, u ktorého hrozí nebezpečenstvo

zmeškania lehoty, môže zároveň so žiadosťou požiadať centrum o predbežné poskytnutie právnej pomoci (§ 11 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z.z.).

Dovolať musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

Povinnosť podľa predchádzajúceho odseku neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 C.s.p.).

Ak má dovolanie vady podľa § 429 a dovolateľ na výzvu súdu prvej inštancie na odstránenie väd neodstráni vady, následkom neodstránenia väd dovolania je odmietnutie dovolania.